

VAQIF YUSIFLI,
filologiya elmləri doktoru

"HƏR GÜN YENİLƏNİR ÜRƏYİM"

(Məhsəti Musanın şeirləri haqqında)

Şeirləri ilə təzə tanış olduğum şairlərdən biri də Məhsəti Musadır. "Ulduz" jurnalında və "525-ci qəzet"də dərc olunan şeirləri təzə söz deməyə, fikir söyləməyə səslədi məni. Ədəbiyyatda "özünəməxsusluq" deyilən bir anlayış var, bunu poeziyaya şamil elədikdə bir çox mətləblərə baş vurmaq gərək. Ən başlıcası odur ki, şair gərək öz deyim tərz, üslubu, yaşadığı hisslərin, duyğuların poetik ifadəsilə heç kimə bənzəməsin. Yeseninin dediği kimi: "Bəli, şair olmaq odur ki, gərək, Pozmayıb həyatın ilk qanununu, Öz damarlarından qanı çəkərək Vurub isidəsən özgə qanını. Qoy lap qurbağanın nəğməsi olsun, dünyaya təzə bir nəğmə ver ancaq". Oxuduğum şeirlərindən məlum oldu ki, Məhsəti Musa bir kimsəni təkrara varmır və nə yazırsa, özünü, öz qəlbini ifadə edir.

Qadın yazarların mövzuları mənə tanışdır. Onların sevgidən yazmağı təbiidir. Çünki onlar sevgi hisslərini ifadə edəndə yalan danışmırlar. Onun adını götürdüyü ulu nənəsi Məhsəti xanım Gəncəvinin ən gözəl rübailəri elə sevgidən olub. Amma qadın yazarların, o cümlədən Məhsəti Musanın şeirlərini təkcə sevgi mövzusu ilə məhdudlaşdırmaq olmaz. Onun işıqla, payızla, qışla, günəşlə, çiçəklə bağlı şeirlərin də var, hamısında da poeziya üçün təzə görünən misralar, bədii təsvir vasitələrin diqqəti cəlb edir.

Məhsəti Musanın şeirlərinin əsas qəhrəmanı, yəni başlıca obrazı Işıqdır. Hökmən o deyil ki, işığa aid bir şeir ola, amma şeirlərdə işığa, nura qalib gələn və şairi kədər bataqlığına sürükləyən qəm seli olmaya. Yalnız Saqif Zeynalın "Nəsə belə olmamalıydı" şeirinə cavabladığın bircə şeirdən başqa. Ən çox bəyəndiyim bir şeir - "Günəş girir yatağıma" - bütün işığıyla "Nəsə belə olmamalıydı" düşüncəsini yox edir. Amma elə o şeirdə də işıq həsrəti ifadə olunur. Əslində, o şeir işıqsızlığın inkarıdır. Keçək "Günəş girir yatağıma" şeirinə.

*Ətrafımda qaynaşan
Kiçik işıqları
Ovcuma yığıram,
əzizləyirəm...*

Bu işıq oyunu bütün şeir boyu davam edir. "Bir əli göyə, bir əli yerə tuşlanan" lirik qəhrəman" Ayın kədərlə sürünməsinə seyr edir. Amma səhər açılır:

*Yaxasını avqusta açmış pəncərədən
Günəş girir yatağıma.
Otağıma dolamış nadinc işıq zərrələri
Sevinclə qışqırır,
Tanrı gülümsəyir.*

Lirik "mən"lə onun xəyalları məhz təbiətlə, onun payızı, qışı ilə ünsiyyətdə, məhrəmlikdə, doğmalığda reallaşır. Məhsəti Musa "kəpənək qanadlı bir qızın" "qaşqabaqlı payıza" "gecik" deməsi əbəs deyilmiş.

*Sizi and verirəm
dan yerinin qızırtısına,
Sizi and verirəm
Qağayıların təlaşlı çıxırtısına.
Xəyallarımızı hürkətməyin,
Sevdiklərimizi öldürməyin,
Çiçəkləri soldurməyin.
Utansın zəngli saatlar,*

*Utansın ayrılıqlar,
Utansın payız.
XOŞBƏXTLİK sözünü
Dünyanın alnına yazsın
Kəpənək qanadlı bir qız!*

Təki çiçəklər solmasın, o çiçəklər ki, "yayın son nəfəsinə aldanıb arzusunu gözümdə boğar". Amma mənə "Qış mənzərəsi" şeiri daha xoş gəldi. Məhsəti Musa bu şeirdə həyatın kədərli lövhələrini rəsm edir, hıçqırıqlarla bəlli lövhələrini. "Səhərdir, Qar yağır". Müəllimə övladla-

rından ala bilmədiyi sevgini şagirdlərindən almağa çalışır. Sonra:

*Əlində iki zənbil göy aparan ana
Bazarda satacaq onları
Tələbə oğluna göndərəcək.
Zəhmət ətirli
Göyərti qoxulu pulları.*

Bu şeirdə yağın qar simvolik mənə daşıyır. Və kədərli bu lövhələr, amma həqiqətdir. Məhsəti Musanın şeirlərində bu kədərli səhnələr onun işığa, nura, Günəşə olan romantik duyğularını heç endirmir. Çünki həyatın acı reallıqları da var, insanı qanadlandıran romantikası da. Miniatur bir şeirdə yazır ki: "İçimizə çəkək ay işığını, Bürünək buludlara Və yumaq göz-lərimizi".

Məhsəti Musanın şeirlərində bax, beləcə zərif duyğular, incə hisslər bir-birini əvəz edir. Amma o zərifliyin, o incəliyin qəsdinə duran xəyanət, vəfasızlıq, sevgi duyğusundan məhrum daş ürəkliyə də varmış. Məhsəti Musa da ayrılıq şeiri yazır, amma bu şeir yüz illərin ayrılıq şeirinə bənzəmir. "Səni bir az atam kimi sevdim-səni bir az Allah kimi sevdim, ilk sevgim, ilk inancım kimi". Bəs sonra?

*Sən atamın və Allahımın
birləşmiş üzünə kimi
hopdun canıma..
İndi çiynlərimdə atam boyda,
Ürəyimdə Allah boyda ağırlıq var.
Sən nə Allahım ola bildin,
Nə də ki, atam...
Tutma özgənə yerini,
get məndən,
get, yad adam!*

Bu, yeni, müasir çeşidli sevgi şeiridir. Məhsəti Musa "Lövhələr" adlı kiçik şeirlərinin birində yazır: "Mənim ürəyim sevgim boyda". Amma mən deyirəm ki, onun ürəyi şeirləri boydadır. Arzum budur ki, o ürəyin tutumu daha da böyüsün, genişlənsin, müasir poeziyamızın xəritəsində öz yerini tutsun.